

Hanna Kökkö: Kätkö

Nimi ja lk: _____

Luetun ymmärtämisen tehtävät

Päivämäärä: _____

Moniste 1

Luvut 1–8 (s. 5–59)

1. Kerro seuraavat asiat päähenkilöstä:

- a) nimi
- b) ikä
- c) perhe
- d) harrastus

2. Kuka on Joonas, ja miten hän liittyy päähenkilön harrastukseen?

3. Montako löydettyä geokätköä ja omaa kätköä

- a) Manulla
- b) Joonaksella on?

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

Laatinut: Annika Ylisirniö

4. Ympyröi väittämät, jotka ovat tarinan mukaan totta.

- a) Manulla ja hänen äidillään on tapana matkustella paljon.
- b) Manu löytää tarinan ensimmäisestä kätköstä pieniä vaihtotavaroita, joista yksi on upea geokolikko.
- c) "Regular" tarkoittaa geokätkönä aika pientä purkkia.
- d) Manun harrastenimi on Kalkaros.
- e) Manu ei oikein viihdy koulussa mutta kuitenkin odottaa yläkoulun alkamista.
- f) Allu ja hänen joukkonsa kiusaavat jatkuvasti Manua.

5. Mitä sykehdyttävää Manulle selviää äidin uuteen miesystävään liittyen?

6. Kerro muutamalla virkkeellä Ronnista.

7. Mikä tapahtuma saa Manun välttelemään ja varomaan Ronnia?

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

8. Merkitse väittämän kohdalle O (oikein) tai V (väärin).

- _____ Topi ei kiusaa Manua enää niin paljon sen jälkeen, kun grillikioskin bodari puhuttelee poikia.
- _____ Manu näkee eräänä päivänä Körilään kaupalla Aaltosen. Kauppareissu sujuu hyvin.
- _____ Manu muistelee ilolla uintireissua, jonka teki noin kuusivuotiaana isänsä kanssa.
- _____ Manu tapaa rannalla geokätköillessään pojan, joka etsii samaa kätköä kuin hän.
- _____ Tyttö nimeltä Hermiina löytää rannalle piilotetun geokätkön ja siellä olevan muovipurkin.
- _____ Manu suuttuu ja lähtee pois rannalta, koska ei itse onnistu löytämään kätkössä ollutta purkkia.

9. Kuvaile muutamalla lauseella Hermiinaa. Kerro ainakin seuraavat asiat: koko nimi, ikä, ulkonäkö ja luonteenpiirteet.

10. Mitä Manu ja Helmi sopivat tekevänsä yhdessä seuraavana päivänä kohtaamisensa jälkeen? Millaisella mielellä he mielestäsi ovat?

Laatinut: Annika Ylisirniö

Moniste 2

Luvut 9–16 (s. 60–128)

1. Minkä syntymäpäivälahjan Manu saa äidiltään? Kenen kanssa hän lähtee ostamaan lahjaa?

2. Miksi poliisikoira Vatanen on saanut nimekseen juuri kyseisen nimen?

3. Mistä mielestäsi huomaa, että Manun ja Aaltosen välit alkavat vähitellen lähentyä?

4. Ympyröi oikea / oikeat väittämät.

- a) Manu saa Markolta syntymäpäivälahjaksi pehmolelukoiran.
- b) Manun syntymäpäivien ainut vieras on Helmi.
- c) "FTF" tarkoittaa geokätköilijöiden kielellä "find that first".
- d) Manu ja Helmi löytävät metsästä kätkön ja näkevät yhtäkkiä Ronnin epäilyttävissä puuhissa.

Laatinut: Annika Ylisirniö

- e) Manulle selviää, että Topi ja Helmi tuntevat toisensa Amppiksen eli elokuvakerhon kautta.
- f) Manun luokka on lähdössä luokkaretkelle Tampereen Särkänniemeen.
- g) Manu ja Helmi alkavat epäillä, että jotain hämää tapahtuu Ronnin ja Mersumiehen välillä.
- h) Manu kiinnostuu jalkapallojulisteiden reunassa olevasta epämääräisestä numerosarjasta ja päättää ottaa siitä selvää.

5. Miksi koulun rehtori puhuttelee Manua vakavaan sävyyn? Miten Manu suhtautuu tähän?

6. Ympyröi oikea vaihtoehto lauseen jatkoksi.

Manu saa selville jalkapallojulisteissa olevasta numerosarjasta, että

- a) Helmi on kirjoittanut samanlaisen tuherruksen vihkoonsa.
- b) kyseessä on jonkun puhelinnumero.
- c) numerot tarkoittavat koordinaatteja, joiden avulla löytyisi piilopaikka mysteerilaatikoille.
- d) Aaltosen auton penkin alla on lappu, josta löytyy samanlainen numerosarja.

7. Kirjoita alla olevaan laatikkoon koordinaatit, jotka Manu saa selville.

8. Manu ja Helmi sopivat menevänsä yhdessä jalkapallopeleihin. Mitä kuitenkin tapahtuu?

9. Mitä jännittävää Manulle tapahtuu lähdettyään harmistuneena pois jalkapallokentän lipunmyynnin edestä?

10. Mitä Manu tekee löydettyään etsimänsä mysteerilaatikon?

Moniste 3

Luvut 17–23 (s. 129–181)

1. Millaisia tunteita luulet Manun käyvän läpi mielessään, kun hän puhuu Helmin kanssa puhelimesta? Valitse sopivin vaihtoehto ja ympyröi se.
 - a) Hän on surullinen ja vihainen.
 - b) Hän on iloinen ja onnellinen, mutta samaan aikaan hieman vihainen ja epäileväinen.
 - c) Hän on niin vihainen, että lopettaa puhelun heti.
 - d) Hän tuntee ainoastaan onnen ja ihastumisen tunteita.

2. Millainen nilkkaonnettomuus Manulle tapahtuu? Valitse sopivin vaihtoehto ja ympyröi se.
 - a) Manu pyöräilee, jolloin hänen nilkkansa jää pintojen väliin ja vääntyy.
 - b) Manu kompastuu ja kaatuu Vatasen ulkoilutusreissulla, jolloin nilkka vääntyy ja siihen sattuu.
 - c) Manun nilkka vääntyy pyörän alle, kun Vatanen kiskaisee Manun pyörän päältä.
 - d) Manun jalka uppoaa montussa olevaan geokätköön ja hänen nilkkansa vääntyy kipeästi.

3. Täydennä tekstiin sopivat sanat. Saat apua sivuilta 133–143.

Manu kertoo Helmille puhelimesta kadunkulman, jossa hän loukkaa nilkkansa. Helmi ilmoittaa olevansa paikalla _____ minuutissa. – Sä tarvitset äkkiä _____ tuohon nilkkaan, Helmi toteaa. Helmi, Vatanen ja Manu lähtevät rauhassa hoitamaan nilkkaa _____ kotiin, joka sijaitsee lyhyen matkan päässä

onnettomuuspaikasta. Kotona ovat _____,

_____ ja _____.

Manun mielestä Helmillä on mukava perhe. Manu näyttää Helmille kuvansa ja kertoo löytämästään _____.

Helmi kertoo puolestaan jännittyneenä Manulle salaperäisestä keskustelusta, jonka hän kuuli matsin erätauolla. Keskustelussa olivat olleet mukana _____ ja

joku oudompi mies. Manu ja Helmi päättävät ratkaista yhdessä Mersumiehen hämävät puuhut. Kotimatalla Helmi ja Manu tapaavat Topin ja hänen kaverinsa

_____ ja _____

kioskin terassilla istumassa. Manulle selviää, ettei Helmi katsonutkaan jalkapallopelejä loppuun saakka Topin seurassa, vaan että hänellä oli ollut kiire soittamaan Manulle kotiin jääneellä kännykällään. Kaikki oli siis ihan hyvin Manun mielestä.

4. Mitä pahaa tapahtuu, kun Manu ja Helmi lähtevät yhdessä salakätkölle?

5. Mikä Manua huolettaa eniten? Keneltä hän saa apua tilanteen ratkaisemiseksi?

6. Miten Manu löytää lopulta Helmin luokse? Mitä jännittävää Manulle ja Helmille tapahtuu heidän kohdattuaan talolla?

7. Toimiko Manu mielestäsi oikein lähtiessään pelastamaan yksin Helmiä? Perustele vastauksesi.

8. Salaperäisten rikosten vyyhti selviää lopulta. Valitse ja ympyröi oikea / oikeat ratkaisut.

- a) Topi ja Ronni ovat toimineet yhdessä tupakkatuotteiden välittäjinä.
- b) Helmi on toiminut koko ajan Manun selän takana Topin rikoskumppanina.
- c) Ronni on välittänyt ja myynyt tupakkatuotteita koululla ja kaveripiirissään Mersumiehen avustuksella.
- d) Mersumies osoittautuu huumediileriksi.

9. Manun mieltä on painanut kaksi kysymystä. Mitä hän haluaa kysyä

- a) Helmiltä
- b) äidiltään

Laatinut: Annika Ylisirniö

a) _____

b) _____

10. Millainen väärä luulo Manulla on ollut isänsä vankilaan joutumisesta?

11. Topin ikävälle käytökselle löytyy syy. Ympyröi oikea / oikeat vastaukset.

- a) Topilla menee koulussa niin huonosti, että hän purkaa pahaa oloaan käyttäytymällä ikävästi muita kohtaan.
- b) Topin perhe ei ymmärrä häntä, minkä vuoksi Topi käyttäytyy huonosti.
- c) Topin äiti on kuollut, minkä takia Topi voi huonosti ja purkaa huonolla käytöksellä pahaa oloaan.
- d) Topi on ilkeä eikä osaa käyttäytyä hyvin.

12. Mitä mielestäsi tarkoitetaan tarinan lopussa olevalla ilmauksella: "Manu tietää löytäneensä kaikkein tärkeimmän kätkön ikinä"?

ARVOSTELUT:

Arvioi kirjan sisältöä seuraavista näkökulmista ympyröimällä tähdet.

Kirja oli mielenkiintoinen.

Kirja oli jännittävä.

Kirja oli hauska.

Kokonaisarvioni kirjasta:

Voisin suositella kirjaa:

Moniste 1

Vastaukset lukuihin 1–8 (s. 5–59)

1. a) Päähenkilön nimi on Manu Hanhivuoma.
b) Manu on kirjan alussa kahta viikkoa vaille kolmetoistavuotias.
c) Manun perheeseen kuuluvat äiti ja isä, joka on vankilassa.
d) Manu harrastaa geokätköilyä.
2. Joonas on Manun serkku. Hän on koukuttanut Manun geokätköilyyn edellisenä kesänä. Joonas harrastaa myös geokätköilyä. Pojat ovat etsineet kätköjä yhdessä Keski-Suomessa, Joonaksen perheen mökillä.
3. Manulla on kahdeksankymmentäyhdeksän (89) löydettyä geokätköä ja nolla (0) omaa kätköä.
Joonaksella on lähes viisisataa löydettyä geokätköä ja kymmenen (10) omaa kätköä.
4. Ympyröi väittämät, jotka ovat kirjan mukaan totta.
 - a) Manulla ja hänen äidillään on tapana matkustella paljon. (He eivät matkustele paljon, koska äidillä ei ole autoa.)
 - b) Manu löytää tarinan ensimmäisestä kätköstä pieniä vaihtotavaroita, joista yksi on upea geokolikko. **OIKEIN**
 - c) "Regular" tarkoittaa geokätkönä aika pientä purkkia. (Regular tarkoittaa aika suurta purkkia.)
 - d) Manun harrastenimi on Kalkaros. **OIKEIN**
 - e) Manu ei oikein viihdy koulussa mutta kuitenkin odottaa yläkoulun alkamista. **OIKEIN**
 - f) Allu ja hänen joukkonsa kiusaavat jatkuvasti Manua. (Manua kiusaavat Topi ja hänen joukkonsa.)

5. Äidin uusi miesystävä on tuttu poliisi nimeltään Aaltonen. Hän on usein partioimassa kyläkaupalla, jossa Manukin käy ostoksilla.
6. Esim.: Ronni käy samaa koulua Manun kanssa. Hän on kaikkien mielestä jopa pahempi tyyppi kuin Topi. Ronni on kaksi vuotta heitä muita vanhempi, ja hän on erityisluokalla. Hän ajaa mopolla.
7. Manu kiipeää välitunnilla tammeen, jonka alla Ronni ja muutama poika kokoontuvat. Manu kuuntelee salaa, kun Ronni myy nuuskaa ja tupakkaa pojille. Opettaja tulee paikalle ja komentaa Manun alas puusta, jolloin Manu jää kiinni salakuuntelusta. Tästä lähtien Manu yrittää vältellä vihastunutta Ronnia.
8. Merkitse väittämän kohdalle O (oikein) tai V (väärin).
- ☐ Topi ei kiusaa Manua enää niin paljon sen jälkeen, kun grillikioskin bodari puhuttelee poikia.
- ☐ Manu näkee eräänä päivänä Körilään kaupalla Aaltosen. Kauppareissu hyvin.
- ☒ Manu muistelee ilolla uintireissua, jonka teki noin kuusivuotiaana isänsä kanssa. (Hän ei muistelee ilolla uintireissua, koska oli vähällä hukkaa isän nukahdettua rannalle.)
- ☒ Manu tapaa rannalla geokätköillessään pojan, joka etsii samaa kätköä kuin hän. (Hän tapaa tytön geokätköillessään.)
- ☐ Tyttö nimeltä Hermiina löytää rannalle piilotetun geokätkön ja siellä olevan muovipurkin.
- ☒ Manu suuttuu ja lähtee pois rannalta, koska ei itse onnistunut löytämään kätkössä ollutta purkkia. (Manu ei suutu vaan haluaa tutustua tytön kanssa.)

9. Hermiinan koko nimi on Helmi Adalmiina Mäkinen. Hän on kuudennella luokalla ja käy keskustan isoa koulua. Helmi on mustatukkainen ja Manun mielestä kivannäköinen, osaava, hauska ja ihana. Helmi kertoo, ettei ole sellainen pissis kuin kaikki muut. Hän pukeutuu eri lailla, pitää eri asioista, lukee paljon ja viihtyy yksikseen.
10. Manu ja Helmi sopivat lähtevänsä seuraavana päivänä etsimään yhdessä mysteerikätköjä Kivimäestä. Mielestäni he ovat (useita vastauksia) mielellä.

Moniste 2

Vastaukset lukuihin 9–15 (s. 60–119)

1. Manu saa syntymäpäivälahjaksi äidiltään uuden kännykän. Äiti joutuu jäämään töihin, joten Manu lähtee ostamaan kännykkää Aaltosen ja hänen susikoiransa Vatasen kanssa.
2. Poliisikoira Vatanen on saanut nimensä Aaltosen kertomana siitä syystä, että rallikuski Ari Vatasen sukunimi sopii hyvin nopeakinttukselle koiralle.
3. Kännykän ostosreissu sujuu hyvin. Manu ja Aaltonen juttelevat mukavia, ja antavat toisilleen lempinimet (Maukka ja Make). Manu tykää Maken koiraan ja saa luvan hoitaa Vatasta syntymäpäivänään.
4. Oikeat vastaukset:
 - a) Manu saa syntymäpäivälahjaksi Markolta pehmolelukoiran. (Hän saa lahjaksi pehmolelukoiran Helmiltä.)
 - b) Manun syntymäpäivien ainut vieras on Helmi. OIKEIN (mikäli poliisikoira Vatasta ei lasketa vieraaksi)
 - c) "FTF" tarkoittaa geokätköilijöiden kielellä "find that first". (Tämä tarkoittaa "first to find".)
 - d) Manu ja Helmi löytävät metsästä kätkön ja näkevät yhtäkkiä Ronnin epäilyttävissä puuhissa. OIKEIN
 - e) Manulle selviää, että Topi ja Helmi tuntevat toisensa Ampiksien eli elokuvakerhon kautta. (He tuntevat mahdollisesti toisensa Ampiksien eli näytelmäkerhon kautta.)
 - f) Manun luokka on lähdössä luokkaretkelle Tampereen Särkänniemeeseen. OIKEIN
 - g) Manu ja Helmi alkavat epäillä, että Ronnin ja Mersumiehen välillä tapahtuu jotain hämää. OIKEIN
 - h) Manu kiinnostuu jalkapallojulisteen reunassa olevasta epämääräisestä numerosarjasta ja päättää ottaa siitä selvää. OIKEIN

5. Rehtori on saanut jotakin kautta selville, että Manun luokkalaatikossa on tupakkaa ja että hän on myynyt savukkeita muille oppilaille. Manu tietää, että joku on laittanut hänen laatikkoonsa tupakka-askin ja yrittää tehdä hänestä syyllisen. Manu ei kiellä eikä myönnä asiaa rehtorille, vaan alkaa itse ottaa selvää syyllisestä.
6. Ympyröi oikea vaihtoehto lauseen jatkoksi.
Manu saa selville jalkapallojulisteissa olevasta numerosarjasta, että
c) numerot tarkoittavat koordinaatteja, joiden avulla löytyisi piilopaikka mysteerilaatikoille.
7. Koordinaatit ovat: N 61* 06.510 ja E 024* 03.394
8. Manu myöhästyy lippuluukulta hänen ja Helmin sopimasta tapaamisajasta eikä saa puhelimella Helmiä kiinni. Sitten hän huomaa katsomossa lähekkäin istumasta Helmin ja Topin, joilla näyttää olevan hauskaa keskenään. Manu lähtee harmistuneena pois paikalta ja ajattelee, ettei Helmi halua enää olla hänen kanssaan.
9. Manu päättää harmistuneena lähteä etsimään koordinaattien perusteella mysteeripiiloa. Hän löytää harjun päältä, ison kivenlohkareen alla olevasta onkalosta etsimänsä muovilaatikon. Sen sisällä on monta kartonkia savukkeita, useita pusseja irtotupakkaa ja filttäreitä, nuuskarasioita ja injektioruiskuja.
10. Manu ottaa laatikon sisällöstä valokuvan niin, että päällimmäiset tavarat näkyvät selvästi ja ettei niistä voi erehtyä. Hän työntää laatikon takaisin koloon ja on vähällä jäädä kiinni puuhistaan, kun paikalle saapuu yhtäkkiä mies. Tulija osoittautuu kuitenkin ystävälliseksi geokätköilijäksi. Tämän jälkeen Manu lähtee pyöräilemään kotiin.

Moniste 3

Vastaukset lukuihin 17–23 (s. 129–181)

1. Sopivin vaihtoehto:
 - b) Hän on iloinen ja onnellinen, mutta samaan aikaan hieman vihainen ja epäileväinen.
2. c) Manun nilkka vääntyy pyörän alle, kun Vatanen kiskaisee Manun pyörän päältä.
3. Täydennä tekstiin sopivat sanat. Saat apua sivuilta 133–143.

Manu kertoo Helmille puhelimesta kadunkulman, jossa hän loukkaa nilkkansa. Helmi ilmoittaa olevansa paikalla **viidessä** minuutissa. – Sä tarvitset äkkiä **kylmää** tuohon nilkkaan, Helmi toteaa. Helmi, Vatanen ja Manu lähtevät rauhassa hoitamaan nilkkaa **Helmin** kotiin, joka sijaitsee lyhyen matkan päässä onnettomuuspaikasta. Kotona ovat **Helmin mummo, pikkuveli ja äiti**. Manun mielestä Helmillä on mukava perhe. Manu näyttää Helmille kuvansa ja kertoo löytämästään **laatikosta**. Helmi kertoo puolestaan jännittyneenä Manulle salaperäisestä keskustelusta, jonka hän kuuli matsin erätauolla. Keskustelussa olivat olleet mukana **Mersumies** ja joku oudompi mies. Manu ja Helmi päättävät ratkaista yhdessä Mersumiehen hämäret puuhat. Kotimatalla Helmi ja Manu tapaavat Topin ja hänen kaverinsa **Eelin** ja **Akun** kioskin terassilla istumassa. Manulle selviää, ettei Helmi katsonutkaan jalkapallopelejä loppuun saakka Topin seurassa, vaan että hänellä oli ollut kiire soittamaan Manulle kotiin jääneellä kännykällään. Kaikki oli siis ihan hyvin Manun mielestä.

4. Päästyään salakätkön luo Manun silmissä mustenee ja hän menettää tajuntansa. Sitä ennen Manu on nähnyt avonaisen muovilaatikon ja sen vieressä kyykistyneenä ison tumman hahmon.
5. Manua huolettaa eniten se, mitä Helmille on tapahtunut ja missä hän on. Manu saa apua Helmin löytämiseen Aaltoselta, poliisikoira Vataselta sekä muilta poliiseilta.
6. Manu löytää lopulta Helmin Geocaching Live -ohjelman kartan avulla, josta näkyy hänen varastetun kännykkänsä sijaintitiedot nimimerkillä "Kalkaros". Manu löytää sijainnin avulla Helmin, ja kun he ovat karkaamassa yhdessä ulos talosta, lähtee Mersumies heidän peräänsä. Vatanen, Aaltonen ja kaksi muuta poliisia saavat kuitenkin Mersumiehen kiinni ja pidättävät hänet.
7. Useita vaihtoehtoja. Esim. Mielestäni Manu ei toiminut oikein lähtiessään pelastamaan yksin Helmiä, koska tilanne olisi voinut päättyä huonosti ilman aikuista.
8. c) Ronni on välittänyt ja myynyt tupakkatuotteita koululla ja kaveripiirissään Mersumiehen avustuksella.
d) Mersumies osoittautuu huumediileriksi.
9. a) Manu haluaa kysyä Helmiltä, mitä hänen ja Topin välillä on.
b) Manu haluaa kysyä äidiltään, mitä viimeisenä iltana ennen isän lähtöä tapahtui.
10. Manu on koko ajan luullut, että isän vankilaan joutuminen on hänen syytään.
11. c) Topin äiti on kuollut, minkä vuoksi Topi voi huonosti ja purkaa huonolla käytöksellä pahaa oloaan.

12. Ilmauksella tarkoitetaan sitä, että ”möykky” eli ikävät asiat ja tunteet, joita Manu oli pitkään kantanut sisällään puhumatta niistä kellekään, ovat nyt auenneet ja selvinneet. Hän saa käsiteltyä ja selvitettyä asiat puhumalla niistä.